XIII. évfolyam. Székelyudvarhelytt, 1910. augusztus 28. 36. szám.

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet" hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél evre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fil. — Tanitóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: Becsek Aladár.

Hirdetések a legolcsóbban számittatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér dija előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Egy feledésbe ment téma.

Vannak bizonyos kérdések, melyeket a közvélemény szárnyaira kap és viszi, röpiti, de legalábbis napirenden tartja. Ez idő alatt mindenki arról beszél, közgyüléseken tárgysorozatra van kitüzve, s ha nincsen kitüzve, akkor azért interpellálnak, afelől intéznek napirend ellötti kérdést az elnökhöz, szóval az a bizonyos kérdés a vesszőparipa, melyen lovagolnak, az a sip, melyet szakadatlan fujnak.

Ilyen téma volt egyszer Székelyudvarhelyen a városház-épités; nemrégiben pedig a törvényszék elhelyezésénnk kérdése. Mig ez utóbbi témát e hasábokon napirenden tartottuk, egyébről sem esett szó, mint a törvényszék helyes elhelyezéséről. Közgyüléseken, társaságokban egyébről sem hallottál, mint a törvényszék elhelyezéséről, az utczán netán egy követ eldobtál volna, az bizonyos, hogy olyan embert talál, ki a fejét a törvényszék elhelyezésén töri. Ám lett is ennek a nagy buzgalomnak foganatja. Olyan jövés-menés, sürgés-forgás támadt nyomán, hogy a csendes szemlélő joggal hihette, hogy topp! — megvan a törvényszék kérdése oldva. S ebben csendben aztán mindenki megnyugodott, a kérdés lekerült napirendről, s ime már-már annyira feledésbe is ment, hogy a nyájas olvasó bizonyára riadva kapja fel fejét: hogyan, még nincsen e városnak uj törvényszéki palotája?

Az igazságügyi kormány olyan kivánságokkal lépett föl Székelyudvarhely várossal szemben a törvényszék elhelyezését illetőleg, hogy annak a város közönsége eleget tenni nem tud, hacsak a csődbe magát belekergetni nem akarja. Ez a kivánság nem kevesebb, mint egy holdnyi terület ingyen való átengedése, vagy a jelenlegi épületnek 200 ezer koronával való megvásárlása.

A város képviselőtestülete igen természetesen kitért ezen kivánságok teljesitésének bármelyike elől is, tekintettel a város pénzügyi helyzete tarthatatlan voltára, mely a legkedvezőtlenebb képet mutatja. A kulturális, gazdasági és közigazgatási szükségletek kielégitésére sem képesek fedezetet találni, de ezen felül a fejlődés ezer oldalról támaszt igényeket, amelyeknek rendezése elől kitérni nem lehet. A polgárság adózóképessége immár a végsőkig igénybe van véve, s a pótadóba már-már majdhogy bele nem roppanunk. Mig az állam évről-évre nagyon is sok oldalról vett igénybe állami funkciók teljesitésére, s ezzel ujabb és ujabb terhet rótt vállainkra, addig elmulasztotta, hogy uj pénzforrások nyiljanak meg részünkre. Igy jutottunk el oda, hogy mig mindig számos fontos közérdekü alkotás megoldásra vár, addig pótadónk már 70% felé jár, ami az általános drágaság közepette ólomsulylyal nehezedik a polgárság vállaira, megölve minden kezdeményezési, cselekvési kedvet.

A képviselőtestület mindennek daczára sem helyezkedett a merev negáczió álláspontjára noha bizonyos, az igazságszolgáltatás érdeke nem helyi érdek, hanem elsőrangu állami érdek. Ha tehát ez érdek olyan bajokkal és fogyatékosságokkal kell, hogy megküzdjön, aminőkkel itt küzködik a törvényszéki épületek tarthatatlansága miatt: akkor ezeken a bajokon nemcsak elsősorban, de kizárólag az államnak kellene segitenie. Székelyudvarhely közönsége joggal helyezkedhetnék erre a merev álláspontra, mert ha törvényszékét esetleg elvennék is tőle, azért az ideirányuló jogkeresés forgalma éppen nem csökkenne, s igazságszolgáltatási szempontból továbbra is központnak kellene maradnia Az igazságszolgáltatás állami érdeke megkivánná akkor is a nagyobb hatáskörü, s a törvényszékek hivatali személyzetével egyenlő járásbiróságot, s igy ugyanazon épitkezés költségeit is, mely most a törvényszék részére szükségessé vált. Székelyudvarhely város közönsége tehát a maga érdeke szempontjából teljes közömbösséggel zárkózhatna el annak előmozditásától, amit az igazságszolgáltatás állami érdeke követel.

A képviselőtestület méltányolva a törvényszék elhelyezésénél fennálló mizerábilis állapotokat, ugy határozott, miszerint a szükséges egy holdnyi telket az igazságügyi kormány által alkalmasnak kijelölt sétatér melletti területen kedvezményes árban, azaz □ ölenként 30 koronával átengedi, melylyel méltánylandó, erejét meghaladó áldozatot hoz, amennyiben éppen a kijelölt terület az, mely hivatva van felparczellázás által a város félmilliót jóval meghaladó adósságát rendezni.

Ezen határozat meghozatalával egyidejüleg felmerült a képviselőtestület közgyülésében azon eszme is, ha vajjon helyes lesz-e a törvényszék uj épületének a sétatér mellett lévő területen való elhelyezése és a törvényszék nagy forgalmának ezen, még beépitetlen területre való kihelyezése? A kérdés ilyetén megoldását a képviselőtestület nagy többsége aggodalommal látná, mivel az kétségtelenül a belváros forgalmának rovására esne. Igy merült fel azon ujabb eszme, hogy a város küldöttségileg keresse fel az igazságügyi minisztert és élőszóval felfejtse előtte azt, amit mi e helyen már ismételten kimeritően megirtunk, t. i. a törvényszéki épület tarthatatlan voltát, s a város anyagi helyzetét, s egyben oda hasson, hogy a törvényszék uj épületét a belvárosban épittesse fel a miniszter.

Igy merül fel most már az a kérdés, hogy a törvényszék hová is volna a legczélszerübben elhelyezhető, akként, hogy az előbb emlitett kivánságokat kielégitse, vagyis a belváros forgalmát ne terelje egy még holt területre, de meg aztán a város diszéül is szolgáljon?

Ha körültekintünk e görbe városon, melynek ferdén metsző rövid utczatengelyei, ferde vonalba épitett házai, csunya, szabálytalan terecskéi, terekben való koldussága, összezsufolt házsorai, impraktikus és eldugott középületei bántóan szembeötlők — ugy könnyen kiválaszthatjuk azt a pár helyet, a hol a törvényszék modern épülete elhelyezhető lenne.

Elsősorban a törvényszék jelenlegi helyét veszszük szemügyre. A törvényszék fő és két melléképülete mintegy 600 □ öl területet foglal le. Az épületnek olyanképpen való kibővitése, hogy a meglevő épületre egy emeletet ráhuzzanak, — sem praktikus, sem esztetikai szempontból nem állhat meg. Ellenben egy esetben, — amint azt e helyen egy alkalommal szóvátettük, — lehetne szó a jelenlegi helyén való meghagyásáról. És az egy-két szóban összefoglalva a következő. Sajátitsa ki az igazságügyi kormány az Árpád- és a Vár-utczában, a törvényszék mellett levő három telket, vagyis a Bethlen- és a Vár-utcza közt elterülő részt. Ezzel, jelenlegi területét beleszámitva, több mint egy hold terület birtokába jut. A mennyivel itt a telekre valamit ráfizetne, azt behozná azzal, hogy jelenlegi épületének falait felhasználhatná.

A második alternativa a Ferencziek-templomán belül a Küküllő mellett elterülő rész volna Ezt a területet 6—7 holdra becsülöm, melyből nem egész holdnyit kellene kisajátitás utján megszerezni, ugy hogy az épület közvetlen a Küküllő partján foglalna helyet, fronttal a piacztérre, mi kétségtelenül nagyban emelné a város értékét. Az épület mellett haladna át az uj ut az épitendő hiddal a sétatérre és az uj iskolákhoz E térségen a kofák kitelepitésével hatalmas terület maradna egy szép park részére.

A harmadik alternativa: a Koronkay-féle telek megvásárlása.

... Szükséges, hogy a tárgyalások vagy ilyen, vagy olyan alakban ujra felvétessenek, mert a változtathatlanba való belenyugvás a csendes halált jelenti. A város már *elhatározta, hogy küldöttségileg kéri az igazságügyi kormányt a kérdés megoldására. E határozatnak érvényt kell szerezni, még pediglen azonnal.* Most oly igazságügyminisztere van az országnak, ki azon kormánynak tagja, mely a munkát irta zászlójára. Nos, hadd lássuk azt a munkát akkor, amikor a város jót akar, és anyagi erején felül való áldozatra is kész. Azonban semmi esetben sem lesz kapható egy eminenter állami érdeket szolgáló intézmény létesitéséhez olyan formában hozzájárulni, amiképpen azt eleddig felülről kivánták.

Kölcsönös megértés és méltánylással egyeztethetők lesznek az érdekek.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, augusztus 28.

Az Erősdy-ügy.

Egy csomó ujság egyre azt hirdeti, hogy a marostordai főispán ügye immár a demokráczia kérdésévé lőn. A demokráczia szent érdeke követeli, hogy ez az ur, a diszkvalifikáló becsületbirósági itélet bélyegével a homlokán, sőt éppen ezért, megmaradjon annak a szerencsétlen vármegyének a főispáni székében. Nem tudjuk megérteni, hogy mit nyer azzal a demokráczia, ha Maros-Tordában ezentul is anarchia lészen, ha ott rendes közigazgatás helyett továbbra is gyülölködő harcz és háboru folyik, és ha a főispánok, állami tisztviselők karának olyan tagja van, akinek a kézfogását bármelyik tisztességes ember jogositva van visszautasitani.

Azt akarják talán mondani, hogy a demokráczia ellentétben van a lovagiassággal? Ez ellen a leghatározottabban tiltakozunk. Lovagiasság alatt természetesen nem a krakélerséget, a párbajozó mániát értjük, amely még a jogos biralatot, a nyilvános kritikát is provokálással, párbajjal akarná elintézni. Hanem értjük alatta egyebek között kimondott vagy leirt szóért vagy elkövetet cselekedetért való férfias helytállást, és értjük alatta a mindenkori tisztességes és korrekt magatartást ugy a politikában, mint a magánéletben. Nos, nagyon rossz szolgálatot tesznek a demokráczia ügyének azok, akik ezt az igazi lovagiasságot csak magasabb társadalmi osztályok vagy csak bizonyos körök privilégiumának hirdetik, amely az ezeken az osztályokon vagy körökön kivül esőkre nem kötelező. Bocsánatot kérünk, ez volna az igazán antidemokratikus felfogás, mert ez tenne különbséget kaszinói vagy nem kaszinói becsület között. Holott a becsület egy és oszthatatlan, és igazi demokratikus felfogás szerint a polgár- vagy munkásembernek a becsülete épen annyit ér, mint a legragyogóbb nevü kaszinó-tagé.

Vagy azért volna az Erősdy-ügy a demokráczia ügye, mivel azok a becsületbirák, akik ebben az ügyben szerepeltek, a Nemzeti Kaszinónak, vagyis a legarisztokratikusabb egyesületnek a tagjai? No hát ez megint antidemokratikus felfogás. Az a becsületbirósági itélet nem azért bir sullyal, mert a Nemzeti Kaszinó tagjai hozták, hanem azért, mivel lovagiasnak ismert kifogástalan emberek hozták. Az, hogy a választott, itélő birák a Nemzeti Kaszinó tagjai, tiszta véletlen és egészen mellékes dolog. Annak az itéletnek ugyanaz a sulya volna, ha a biróság valamely más kaszinó tagjainak sorából, vagy pedig olyanokból vétetett volna, a kik semmiféle kaszinónak nem tagjai.

Utóvégre a Nemzeti Kaszinónak is meg van az a joga, mint bármelyik vidéki Kaszinónak vagy Népkörnek, hogy féltékenyen őrködjék a maga jó hirnevén és kebelében csakis teljesen korrekt viselkedésü tagokat türjön meg. Erősdy ügye még ez által sem vált a demokráczia ügyévé, mint ahogyan nem válik az arisztokráczia ügyévé annak az elvtársnak az ügye, a kit a szocziáldemokrata párt meg nem felelő viselkedés miatt kizár a maga kebeléből.

Igy áll a dolog az Erősdy-ügygyel, a maga egyszerüségében. Nincs ahhoz semmi köze a demokráczianak. A magyar társadalom erejének, öntudatának, vagy erőtlenségének és öntudat nélkül valóságának a kérdése ez.

Sok az ügyvéd.

Tulságosan sok az ügyvéd Magyarországon és ezen akar segiteni Székely Ferencz igazságügyminiszter. Jól tenné, ha segitene. Régen kellett volna már, régóta is akarják, de még mindig nem mert senki belefogni. A készülő reform talán fogja is valamennyire enyhiteni a bajt. Sokféle segitsége van ennek a bajnak, s amit az igazságügyminiszter tervez, némi segitségnek az is megjárja. De valami gyökeres orvoslást nem igen várhatunk tőle.

Csak szimptomatikus gyógyitás ez. Olyan, mint mikor az orvos a betegség egyik-másik külső jelenségét kezdi gyógyitani. A betegnek láza van: beád neki lázellenes orvosságot. A beteg köhög: bevétet vele köhögéscsillapitó szert. Ez időlegesen mind helyes eljárás, de nem igazi gyógyitás. Az igazi gyógyitás az, ha kikutatja a beteges jelenségek okait, magát a betegséget, a melyből ezek a jelenségek származnak s azt gyógyitja meg.

Az ügyvédi pálya tulzsufoltsága is csak egy beteges tünet. Jó az is, ha közvetlen ezt az egy tünetet ragadjuk meg s ezt igyekszünk megszüntetni. De ez még nagyon kevés. Ki kell fürkészni a tünet okát, az alapbetegséget s azt igyekezni meggyógyitani.

Tényleg ijesztően sok az ügyvéd nálunk. Budapesten, a melynek lakossága félannyi sincs, mint Bécsé, csaknem még egyszer annyi az ügyvéd, mint Bécsben. S általában aránytalanul sok nálunk a jogász. A magyar főiskolákon nem viszonylagosan, de abszolut számokban is több a jogballgató, mint Ausztriában. Ezt nem birja meg a magyar gazdasági élet, ennyi nem közvetlenül kereső elemet nem birnak eltartani a magyar gazdasági társadalom produktiv rétegei.

Minden társadalomban az egyes kereső rétegek közt bizonyos aránynak kell lennie. Szükség van a mai gazdasági viszonyok közt ügyvédre is, kereskedőre is. De hogy tudna boldogulni az a társadalom, a mely csupa ügyvédből és kereskedőből állana? Minden kereseti ág csak bizonyos százalék szerinti arányban érvényesülhet s lehet hasznos az egész társadalom számára. Mint a hogy az ember szervezetében is bizonyos arány szerint kell meglennie az alkotó részeknek.

Ilyen az országok gazdasági élete is. Egészséges gazdasági élet önmagát szabályozza. Ott nem kell állami kényszereszközökkel állapitani meg, hogy mennyi legyen az iparos, a kereskedő, az ügyvéd. Annyi van mindenből, a mennyi kell. Ha fokozott kereslet, fogyasztás folytán egyik kereseti ágban hiány támad, oda tódulnak az emberek, ha tultengés áll be, visszahuzódnak. Önmaguktól szabályozzák ezt a gazdasági élet természeti törvényei. Persze, csak ha a gazdasági élet egészséges és normális.

A mi gazdasági életünk sulyosan beteg. Beteggé teszi keserves egyoldalusága s a rettenetes erővel ránehezedő osztrák gazdaság. Ez a betegség bénitja meg a kereseti ágak helyes arányát szabályozó élet-erejét. Ezért van nálunk mégegyszer annyi pénzintézet, mint Ausztriában, ezért kevesebb nálunk a termelő, mint kellene és több a közvetitő, mint kellene, és azért van mégegyszer annyi ügyvéd, mint a mennyi elég lenne. A beteg szervezet nem birja önmagát szabályozni. Egyik részében tulságosan sok vér megy, a másikba aránytalanul kevés. Ügyvédekben ijesztő a tultermelés, képzett iparosokban elszomoritó a hiány. Nincs módja a gazdasági szervezetnek, hogy ezeket a visszásságokat a maga erejével kiegyenlitse. Nincs módja, hogy az egyik helyre tóduló tulságos sok vért, tulságos nagy emberanyagot, a másik, elhanyagolt helyre elvezesse. Mert nem önmaga intézi a sorsát, mert idegen erők behatása utját állja minden ilyen működésének.

S ebből származnak a nagy bajok és zavarok, az ügyvédi nyomoruság, a sok visszaélés és a népnek annak nyomán következő megrontása. A magyar gazdasági termelés képes eltartani bizonyos megfelelő számu kereskedőt, tisztviselőt, ügyvédet. Szüksége is van rá. De a normális aránynál többet nem

---

Székely nyelvészet.

— Irta *Fülei Sz. Lajos.* —

Meg kell emlékeznem az ős székelynép által használt egyes szavak formájáról is; például: *karácson*, *pünkösd*, *szereda*, *kövics*, *kalán* stb., miket nem irott szabályok, hanem a nép kitünő nyelvérzéke teremtett meg.

Csaknem bosszant, mikor a hirlapok majdnem általánosan *Karácsony* t irnak az egyszerübb, tisztább és helyesebb *Karácson* szó helyett. Ezt a székely sohase mondja vagy irja *ny*-el. A Magyar Tudományos Akadémia nagyszótára szintén Karácson-t ir és ezt a karnacióból (megtestesülés) származtatja. No már kérem az igen tisztelt lapjainkat, ha a karácsony a karnaciónak egy csodálatosan képzett szóidoma, akkor miféle nyelvtani érzék vagy szabály diktálja oda az *ny* betüt? Hiszen ez ellene van a nyelvtisztaságnak, mely mindig az egyszerüsités nagy elvét követi; ellene van a könnyü kiejtésnek is, melynek a nyelv dallamosságában, zengzetességében van nagy szerepe. Tessék csak kiejteni a Karácson-t és a karácsony-t s azonnal észrevehetni, hogy az alapszóban (karnació) elő nem forduló *ny*-nek semmi keresni valója sincs a származék szóban.

Ime, milyen kitünő nyelvérzéke van a székely népnek, mikor mainapig is a *Karácson* t használja szóban és irásban. Már pedig én *ebben a tekintetben is a székelység ősi felfogásával tartok.*

Volt nekem egy *viva grammatiká*-m — az első nevelőm, oktatóm, apostolom — az én édesanyám. Neki is volt: a nagyanyám. Ennek is volt: a dédanyám. Ilyformán felmehetünk sok századig s látni fogjuk, hogy elődeink következetesen a karácson-t használták és adták át az utódoknak. Soha senkinek eszébe nem jutott — mig internacionális iróink nem voltak — hogy azt „ny"-betüvel spékeljék meg....

A Magyar Tudományos Akadémia megbizásából készült *Magyarnyelv történeti Szótár* is *Karácson* t ir. Ennek alapján a törzsgyökeres székely Borbély Sámuel felsorolja, hogy legrégibb magyar nyelvemlékeinkben és kodexeinkben mind *Karácson* van irva, nevezetesen:

a Margit Legendában *Karacton*, a Debreczeni Codex-ben és a Tihanyi Codex-ben: *Karacon*, az Érdy Codexben: *Karackon*, Bornemisza Péternél: *Karacon*, Pápai Páris Ferencznél és Bod Péternél: *Karátson.*

Ime, mikroszkoppal se lehetne felfedezni az *ny* betüt, melynek használatába lapjaink annyira szerelmesek lettek.

Tegyük fel, hogy a Karácso*n* és karácso*ny* között semmi különbség nem volna, a Kodexek nyelvi tani értéke, a régi irók nyelvi érzéke, az ősi használat: a *Karácson* formának használatára utasitanak. Igen sok okunk van, hogy mindenben *az ősiséghez ragaszkodjunk*, főleg napjainkban, mikor az internacionálisták nemzeti érdekeinket semmibe veszik, történelmi hőseinket, erényeinket kicsufolják. A nemzetiségek is Erdélyben mindegyre kiadják az utunkat, mint akármilyen jött-ment csavargónak....

Megjegyezni kivánom azt is, hogy mikor az ősi székely felfogás mellett szól az Érdy Codex, az már sokat jelent, mert ez a legterjedelmesebb magyar nyelvemlék 1527-ből, melyet Érdy nevü első ismertetőjéről neveznek *s melynek becsét különösen a következetes és szabályos helyesirás adja meg.*

A székelység által minden időben következetesen használt *Karácson* szó mellett bizonyit, hogy van *Karácsonfalva*, hogy különösen a Székelyföldön számos *Karácson* és *Karácsoni* család él, mely elnevezések a Karácson szótól erednek.

Fogadni mernék, hogy a Karácsonyi grófok ősi családi okmányaiban sem szerepel az *ny* társbetü....

Rátérek röviden a *pünkösd* szóra. Ezzel éppen ugy vagyunk, mint a karácson-nal. Ezt a szót is a székely nép pünkösd-nek mondja és irja, mig a lapok általában a *pünkösd* formát használják és pedig tévesen.

Vegyük csak a származását. Pünkösd *pentecostes* görög szóból ered. Annyit jelent, mint *ötven.* A Szentlélek eljövetelének ünnepét, mivel husvét után az 50 napra esik, elnevezték pünkösdnek. Már most kérdem: nem helyes és következetes-e a székely nép nyelvérzéke, mikor ezt a szóidomot a végén **t** betüvel és nem **d**-vel ejti ki és irja le? Mit keresne itt a *d* betü, mely az alapszóban elő sem fordul? A nyelvtisztaság, a könnyü kiejtés és ellene van a *d* betü használatának.

A jó öreg Páris Pápai Ferencz is a pünkösd formát ismeri és használja. Vele együtt a régi magyar irók nem ismerték a pünkösd elnevezést, mely érthetetlen módon jutott be a hirlapirodalomba. Vagy ha mégis megakarjuk érteni, nem mondhatunk egyebet, minthogy a magyar nyelv kultiválására kevés gondot fordit az uj hirlapirói nemzedék egy része, mely az irói toll ideális szeretetét nem ismeri. Legtöbbnyire üzletből ir s ha ez nem megy, cabarettek s más hasonló tingli-tángli varieték alapitásán töri a fejét. A fő az üzlet...!

A Székelyföldön élő ősnemes Pünkösti családok nevüket szintén a székelység által használt pünkösd szótól vették.

Mikor odahaza, a Székelyföld virágos-dalos rónáin pünkösti rózsákat szedtünk és édesanyánknak hazavittük, mentve elájult volna, ha igy beszélünk:

— Nézze, milyen szép pünkösd*i* rózsák!

Igen, merthát ez a *viva gramatika* több nyelvérzékkel bir, mint akárhány magyar nyelvtudós, a ki egy-egy helységben használt szláv név alapján okoskodni kezd, hogy ottan valamikor szlávok laktak s ezekből lettek az ujabbkori lakósok, ha véletlenül székelyek is....

Eszembe jut ilyenkor a német tudós, a ki a

bir meg. A magyar földmüvelő munkás nem képes annyi kenyeret termelni, hogy ilyen sok nem közvetlenül termelő ember jól lakjék belőle.

A beteg, béna gazdasági élet nem tud segiteni magán. Az élet természetes erői nem tudják levezetni a jogi pályára tódulók feleslegét. Nincs a hová, levezessék.

Más országokban természetes levezető területül kinálkozik a végtelen fejlődésre képes ipari pálya. A mi középosztályu fiatalságunk fél ettől a pályától. Visszariasztja sok ijesztő példa. Látja, hogy a magyar állam nem képes saját iparát a fojtogató osztrák versenytől megvédni.

A gazdasági élet betegségét kell megszüntetni, akkor majd szabályozza az önmagát, s akkor majd nem lesz tulzsufolt az ügyvédi pálya. Csakhogy ennek csak egy orvossága van: az önálló vámterület.

Minden más szer csak palliativ, csak takargatja a bajt. Gyökeres gyógyulást, egészséges, kiegyenlitő gazdasági vérkeringést csak ettől az egytől várhatunk.

Tengerentúli kivándorlás a közeljövőben emelkedni fog

Irta: **Dr. Hoffmann Ferencz,**
kassai gazdasági akadémián a közgazdaságtan tanára.

II.

A rossz értékesitési viszonyok talán még nehezebbé teszik a szegény telepes helyzetét. Minden telepnek meg van a maga egy-két szatócs kereskedője. A telepesek ugy a bevásárlás, mint az értékesitésnél teljesen ezekre vannak utalva. Közvetlen tapasztalatok utján rájöttem ezen szatócsok üzleti titkaira is. Nem egynél hetekig dolgoztam teljesen ismeretlenül, csakhogy meg tudjam ismerni a telepesek értékesitési viszonyait. Rájöttem, hogy alig kezdődik egy telep benépesedni, odavetődik minden népnek a maga uzsorása. Nem ritkán a nép után mennek ezek Amerikába vagy Canadába, mert a régi üzleti kapocs nem szünhetik meg a fogyasztó és a kereskedő között, különösen mikor az adóság szálai által is erősbbitve van.

Igy a falusi szatócs utána megy a népnek. A kazár földi uzsorás kivándorol a nép után, üzletet nyit, melyet megtölt bizományba átvett árukkal. Ezen árukat magas perczentre árulja; hitelez a népnek s az adósság törlesztése fejében elfogad az adóstól mindenféle gazdasági terményeket. A szatócs is, mint minden más bevándorló, szintén felvesz egy homesteadot, vagyis 160 holdas ingyen birtokot, azt adósaival irtatja, munkáltatja.

Nemsokára az ilyen szatócs lesz bankárja az egész telepnek. Hitelez váltó ellenében, szóval folytatja az idehaza jól ismert ügyleteit.

A szatócs megveszi a telepesek összes termékeit, de azok vételára fejében nem pénzzel, hanem legtöbbnyire áruval fizet. A szegény telepesnek egy-két fejős tehene után naponta meg van a tej- vagy vaj-bevétele, ezért a szatócstól háztartási és ruhazati czikket cserél be. Leirhatatlan az a visszaélés, amit igy a szatócsok elkövetnek. Ha pedig a telepesnek nincs szüksége az árura, akkor a szatócs legtöbbnyire nem készpénzzel fizet, hanem egy bádog jegygyel, melyre rá van nyomva: 5, 10, 25, 75 cent. Ezt a bádog jegyet aztán — a minek igazi neve „Jancsi-bankó“ — a kereskedő annak idején, mikor a tulajdonos felmutatja, áruért beváltja. Juliusban a szatócs egy font vajért 15 centet fizetett áruban vagy Jancsi-bankóban s deczemberben ugyanazon vajat eladta Winnipegben — a legközelebbi nagy városban 50 centért készpénzben. Nemritkán a telepeseknek adta el a saját vajukat. Ha az adósság egy bizonyos összeget elért, arról a szatócs váltót erőszakolt ki.

Nem ritkán élő állatokat, tehenet, lovat, ökröt is váltókölcsön mellett adott el a telepeseknek a szatócs. Hányszor megtörténik, hogy az állat elpusztul s az állat vételárát szigoru váltókötelezettség mellett kénytelen lefizetni. Nem egy telepes megy igy tönkre.

Szomoruan tapasztaltam, hogy minden telepnek meg van az ilyen uzsorás szatócsa, nem ritkán több is. Ezek rohamosan gazdagodnak, a nép pedig beljebb és beljebb megy az eladósodásba s mire három évi törvényszabta elbirtoklási idő alatt a 160 holdas birtokot megszerzi, már el is van adósodva. Ilyenek az értékesitési viszonyok Canada legtöbb vidékén. Ugyebár érthető, hogy a magyar telepesek visszakivánkoznak onnan?

Három év nehéz küzdelme alatt megtanulja, hogy Canada csendes, boldog otthont nem nyujt a magyarnak; belátja, hogy azért a 160 acre nagyságu földbirtokért, melyért ő csak 10 dollárt, vagyis 50 koronát fizetett és nem többet — nehéz munkával és nélkülözéssel fizet tulajdonképpen. Három év mulva kapja meg az örök tulajdont a földhöz, ha legalább 30 acret kitakaritott a tuskóktól és kellőképpen bevetette azt gabonafélével és épitett rajta egy 200 dollár értékü lakóházat, az állatok számára pedig megfelelő istállót. Nemkülönben ha 160 holdas gazdaságát kellőképen bekeritette.

Három év tele és nélkülözése, a lelketlen hitelezők zaklatásai nem az otthon szeretetét ébresztik fel lelkében, hanem a számüzetés szomoru tudatát. Nincs az uj otthonnak egyetlen kedves órája, mely népünket boldogitaná. Azt mondom, teljes elhagyatottságban vannak, nincs müvelt, megbizható vezetőjök, kiknek tanácsát követhetnék a távol idegenben.

Vallási élet terén egy nemzet sincsen annyira elhagyatva, mint a magyar telepes Canadában. Ez idő szerint 20,000 magyar van Canadában letelepedve három tartomány, u. m. Manitoba, Saskatchewan és Albertában. A telepesek elszórt községekben vagy magános tanyáikban élnek egy másfél millió négyszögkilóméternyi területen. A protestánsoknak két debreczeni theologus és két winnipegi magyar missionárius nyujt lelki vigaszt a távol idegenben. De az óriási távolság kizárja, hogy e 4 lelkész mindenüvé ellátogathasson s a hiveknek szolgálatára állhasson. A róm. kath. magyar honfitársainknak pedig egyáltalán nincsen papjuk. Ők a franczia papokra vannak utalva s egyáltalán nem hallanak magyar paptól lelki vigasztalást. Igy idegen a magyarnak egész környezete.

Nagyon természetesnek találjuk, hogy népünk Canadában nem leli helyét s amint a föld tulajdonjogát megkapja, azonnal pénzzé teszi összes vagyonát és azon gondolkodik, hogyan alapithatna egy jobb otthont. A legtöbben szivesen jönnének haza, de nincs, aki utba igazitaná, hogy miképen szerezhetné meg a hazai telepesbirtokokat, vagy miképen szerezhetne olcsón parczella birtokot.

Népünk a legélénkebb népvándorlási áramlatban él. Nap-nap mellett látja az ujonnan érkezők seregét, nap-nap mellett intenek neki bucsut a távozó szomszédok. A telepitő ügynökök jól ismerik már a magyar nép lelki állapotát s a mint megérzik, hogy pénz felett rendelkeznek, addig beszélnek neki, hogy népünk egy más vidékre telepedik. Ezen ügynökök valóságos uttörőt látnak a mi népünkben, kikkel más vagyonosabb telepesek számára előkészittetik az uj otthont.

Mennyi drága munkaerőt és mily sok pénzbeli tőkét menthetnének meg egy jól szervezett visszatelepitési actio által hazánk mezőgazdaságának felvirágoztatására. De eziránt sajnos, ez idő szerint még egyáltalában nincs gondoskodva, idegenben élő népünknek nincs tudomása a hazai visszatelepitési actioról, mert nincs aki velők ezt megismertetné s buzditaná őket a hazatelepedésre. Népünk az amerikai és canadai telepitő ügynökök zsákmányai, kik őket folyton ujra telepitik.

Az amerikai száraz nyugati vidékek benépesitésére is felhasználják kivándorló népünket.

Idáig csak a gyárak és bányák adtak keresetet a hazai kivándorlóknak, ezután pedig a fölmivelésben találtak nemcsak munkalkalmat, hanem otthont is. Éppen ezért a jövő kivándorlási mozgalom sokkal veszedelmesebb lesz hazánkra nézve; az amerikai és canadai földmivelés hosszabb időre vagy talán örökre is leköti kivándorló népeinket. Azok nem hagyhatják ott olyan könnyen a földet és mezőgazdaságot, mint a gyári munkás a bérmunkát.

A canadai kivándorlás veszedelme egyfelől abban áll, hogy kivándorló népünket elvonja hazánk mezőgazdaságától, melyben pedig a kézi munkaerő pótolhatatlan. Másfelől veszedelem fenyegeti mezőgazdasági termelésünket azáltal is, hogy az óriási gazdasági területek, melyeknek megmivelésén éppen hazánkfiai fáradoznak — rohamosan fejlődő termeléseikkel legyőzhetetlen versenyt csinálnak hazai mezőgazdasági termelésünknek. Sikérdus buzáinkat a kivándorló telepeseink Manitobában és Alberta gazdag földjein éppen ugy termelik, mint a bánátban.

Mindezek következményeit könnyen kiszámithatjuk. A kivándorlás nem hogy megszünne, de sajnos, a közel jövőben erősebb fog lenni. Ellene nem létezik más hathatós intézkedés, mint egy jól szervezett és lelkiismeretesen vezetett visszatelepitési actió. Az uralomra jutott nemzeti munkapárt nagyobb jelentőségü munkakört nem találhat, mint a visszatelepitési kérdés keresztülvitelét. Csak Canadából 50,000 magyar telepes, az Egyesült Államokból pedig több mint egy millió várja a magyar földre való telepitését.

---

kukuriczáról vaskos füzetet irt és mikor egy kukuriczaföld mellett haladt el, megkérdezte, hogy az miféle növény?

A nép gondolkozása, nyelve, szójárása, kifejezése a nyelvtudományi szabályok megállapitasat mindenkor fundamentum volt. Nyelvében él a nemzet. Nem lehet kicsinyleni az egyes szavak nyelvészeti kérdését sem, a mint *én itt szóvá teszem és a hivatottabb erők figyelmét, folytonosan rongált drága anyanyelvünk védelmére felhivom.*

Szereda. Bánffy Dezsőt megmosolyogták az országgyülésen, valahányszor ezt a szót székelyesen *szeredá*-nak és nem *szerdá*-nak mondotta. Pedig Bánffynak van igaza, mikor a székelység nyelvérzéke szerint igazodik. Ugyanis, vegyük ennek a szónak eredetét. *Sereda* orosz szó, mely templomi vagy egyházi nyelven azt jelenti *közép*. Közepe valaminek. Jelen esetben *közepe a hétnek.*

Igy olvastam ezt többször s emlékezem, hogy a székely születésü Bálint Gábor előbb oroszországi, most kolozsvári egyetemi tanár, hirneves orientalista is igy magyarázta. Ez és más orosz szavak kétségtelenül a hazánkban most is itt-amott feltalálható orosz liturgiából jutottak be nyelvünkbe. Érintkezéseink is voltak az oroszokkal. Sokan állitják, hogy őseink Lebediában mulatásakor oroszok jöttek be Pannoniába. A mai Székelyföldre is kerülhettek, a hol sok *Orosz* nevü család él. Udvarhelymegyében van *Oroszhegy* nevü község is. Kalmán királyunkról olvassuk, hogy Galiczióból oroszokat hozott hazánkba.

A *„szereda“* kiejtés helyessége mellett bizonyit, hogy van Csikszereda, Nyárádszereda, mely székely községek a *szereda* szótól nyerték nevüket. A királyhágontuli hazarészben és hirlapjaink által használt „szerda“ nem egyéb, mint a szeredának hangugratással való röviditése.

(Folyt. következik.)

HIREK.

Székelyudvarhely, aug. 28.

Pályaválasztás.

Minő pályára menjenek az intelligens középosztály gyermekei, kik elvégezvén a középiskolát, arra a mesgyére jutottak, ahol az egész életre döntő lépést kell megtenni? Ez a kérdés aggasztja a szülőket különösen az intelligens középosztályban, amely a nevelés, a tanitással kapcsolatos és folyton emelkedő kiadásokkal leginkább meg van terhelve.

Ma a pályaválasztás nehezebb, mint bármikor. Igaz, hogy az élet szélesebb körre terjeszkedik ki, a jogi, az orvosi és technikai tudományok jobban értékesithetők, de az is bizonyos, hogy a tudományos pályák csődbe kerültek, és még a folyton terjeszkedő czentralizácziával összefüggő növekedése a bürokracziának sem képes helyet adni a felsőbb oktatást végzett ifjainak.

A müvelt proletariátus folyton növekszik, daczára annak, hogy a kenyérpályák, aminők a vasut, posta, tavirda, évről-évre nagyobb kontingensét fogadják magukba a pályakeresőknek. Másfelől az is bizonyos, hogy a megélhetési viszonyok kiáltó ellentétben levén a kereseti viszonyokkal, a szegénység, a nyomor kisér minden pályán.

Hogy az intelligens középosztály az ő gyermekei számára ma már oly keserves gonddal tud pályát keresni, azt annak kell tulajdonitanunk, hogy a stréber szellem hóditotta meg az ugynevezett szabadpályákat. Ügyvédnek, orvosnak mérnöknek megvetni a labát az élet nehézségeiben ma vajmi nehéz mert ezeken a pályákon a szédületes verseny letöri, összezuzza a szerény kezdőket.

Ez az oka annak, hogy minálunk annyi a pálya-változtatás. Akit hevitett a jogvédelem nemes tüze, az nem tudván megküzdeni a versennyel, valamely hivatalban igyekszik megkeresni a kenyerét.

Nem minden esetben lehet ezt élhetetlenségnek mondani, amint gyakran ráfogják a magyarra. Oh nem, a legtöbbször az ilyen félreállás azoknak a viszonyoknak a kifolyása, amelyeket teremt az, hogy gyakran nem a tudás, nem a munka, nem a jellem dönti el a megélhetést bizonyos pályákon, hanem a versenynek a lehetetlensége. A pályakeresők ezreiből támadó intelligens proletariátust tovább tenyészteni nem lehet. A társadalomnak kell gyógyitani ezt a nagy bajt, amelyben éppen a törzsgyökeres magyarság vérzik leginkább.

Amint már többször hangsulyoztuk, a papi pályát többé nem szabad figyelmen kivül hagynai a magyar középosztálynak. Megélhetést ez is ad annyit, amennyit a mai viszonyok között egyéb pályák. És emellett nemzeti és hazafias kötelesség az, hogy az összes felekezeteknek magyar papjaik legyenek. Emellett — azt hisszük — elérkezett az ideje annak is, hogy a magyar középosztály — különösen az, amelyik némi vagyonnal is rendelkezik, — katonaság felé fordítsa figyelmét.

A politikai viszonyok ugy fejlődtek, hogy annak a hagyományos katonai szellemnek, amely különösen az osztrák-német prepotencziából táplálkozott, ki kell veszuie. A magyarnak épp oly joga van ehoz a hadsereghez, mint a monarchia másik felében levő nemzetiségek és népek összeségének. Ha joga van a hadsereghez, helyének is kell abban lenni. Meg kell hóditani éppen a tősgyökeres magyarságnak a katonai pályát, mert ez nagy levezető zsilipje az intelligens proletariátusnak, amely folyton növkszik és folyton aggasztóbb tünete a magyar társadalom züllésének.

Ám kilátás van arra, hogy a közös hadseregnek az egész jellege átalakul. Ez a hadsereg végre is akármennyire el van zárva a politikai élet hullámzásától, nem maradhat érintetlenül az osztrák viharoktól. A nemzetiségi kérdés élére állitása Ausztriában mást nem eredményezhet, mit azt, hogy a közös hadseregben feloldódik az a közhangulat, amely ezt kizárólag osztrák-németté s ezzel a magyarnak az abban való haladását lehetetlené tette. Nem is maradhat meg tovább az osztrák katonai szellem, mert ha az megmaradna, ebben a hadseregben rövid idő alatt szörnyü konvulziók törnének ki. Bevonulna a nemzetiségi viszály, a mitől megóvni a monarchia véderejét, elsőrangu kötelesség. Ott többé megkülönböztetéseket a nyelv és a nemzetiség tekintetében nem lehet tenni; ha többé nem előny a németség, a magyarság hátrány sem lehet.

Ez a kritikus állapot hosszu ideig el fog tartani a közös hadseregben Ezt az időt kell felhasználni a magyar középosztálynak arra, hogy meghóditsa magának a közös hadsereget, mint kenyérpályát.

Vért ugyan nem sokat, de pénzt eleget áldoztunk erre a hadseregre s méltányos, hogy ez épp ugy, mint Ausztria, reánk nézve is gyümölcsözzék. Ez az utolsó állomása a magyar középosztálynak, s a mai viszonyok között a hazát szolgálja, de egyuttal a maga érdekeit is kielégiti a középosztály, ha gyermekeit a katonai pályára adja.

—

Tanári székfoglalás. A ref. kollegiumban szeptember hó 4-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor lesz az év ünnepélyes megnyitása a nagyteremben, mely alkalommal a két uj rendes tanár, *Haáz* Rezső és dr. *Kósa* János, székfoglaló értekezést tartanak s hivatalukba ünnepélyesen beiktattatnak. Az igazgatóság a szülőket és az érdeklődő közönséget ez uton hivja meg az érdekes iskolai ünnepélyre.

Az unitáriusok ünnepe. A magyar unitárius egyház a mult vasárnap ünnepelte Dávid Ferencz, a magyar unitárius egyhaz megalapitója születésének négyszázadik évfordulóját. Az ünnepélyen, mely a kolozsvári unit. templomban folyt le, az unitárius egyházak küldöttségein kivül Angliából és Amerikából százheten jelentek meg. A vallás- és közoktatásügyi minisztert Esterházy Kálmán gróf főispán képviselte. A diszközgyülés előtt a zsinati főtanács hódoló feliratot küldött a királyhoz születésének nyoczvanadik évfordulója alkalmából. A Dávid Ferencz-ünnep a templomban d. e. kilencz órakor kezdődött Ferencz József püspök, Petrichevich Horváth Kálmán báró, Fekete Gábor főgondnokok elnöklésével. Egyházi ének nyitotta meg a gyülést, mely után Ferencz József unitárius püspök magyar nyelven imát mondott. Petrichevich Horváth Kálmán báró nyitotta meg az ünnepélyt, ékes szavakkal méltatva Dávid Ferencz tiszteletreméltó emlékezetét. Melegen üdvözölte a kormány képviselőjét, az angol és amerikai vendégeket, valamint a hivőket. Majd Kozma Ferencz, a Magyar Tudományos Akadémia tagja tartott felolvasást Dávid Ferencz és kora czimmel. Ezután az üdvözlések következtek. Az angolok nevében Harrison James beszélt, majd az amerikai unitáriusok nevében St. John E., az amerikai univerzalista egyház képviselője, Perkins Frigyes dr., utána pedig Summelbell dr. lelkész (Ohio) szóltak. Nagyhatásu volt Udránszky László egyetemi rektor beszéde, aki Dávid Ferenczet mint a XVI. század felvilágosodott gondolkodóját méltatta. Ezután felolvasták az üdvözlő táviratokat, mire Fekete Gábor főgondnok a diszgyülést bezárta. Az unitárius zsinat szombaton csupán egyházi ügyekkel foglalkozott. Délelőtt papszentelés volt, melyen Ferencz József püspök és Péterffy lelkész beszéltek. Az urvacsoraosztásnál gyönyörü látványt nyujtott a mintegy ötven toroczkói viseletbe öltözött toroczkói hivő. Este a főgimnáziumban angol istentisztelet volt, hol St. John fiadelfiai lelkész és Carpenter dr. oxfordi tanár beszéltek. Este az ünnepséget tánczvigalom fejezte be. Az ünneplő hazai unitáriusaink és a jubileumra érkezett angol, amerikai és a többi külföldi vendégek másnap *Dévára* utaztak, hogy a dévai vázban, Dávid Ferencz fogsága és halála helyén a vallásalapitó emlékére elhelyezett emléktáblát leleplezzék. A Dévára utazott hazai és külföldi vendégek száma a háromszázat meghaladta. Hétfőn reggel külön vonaton indultak el. A vendégek tiszteletére este az egész várost kivilágitották, sőt a dévai várat is, a melynek kivilágitása meglepő volt. A dévai várban elhelyezett emléktáblát 23-án leplezték le.

A méhészeti kiállitás kitüntetettjei. A német, osztrák és magyar méhészek 55-ik vándorgyülésével kapcsolatban Budapesten rendezett méhészeti kiállitáson udvarhelymegyei kiállitók közül a következőket tüntették ki: *II. Csoport.* Méhlakások. *Derzsi* Samu, állami bronzérem, *Kaunts* Albert, egyesületi bronzérem, *Gál* Imre, egyesületi bronzérem. *IV. Csoport.* Méz és viasz. *Derzsi* Samu, 10 korona. *V. Csoport.* A méz és viasz feldolgozása. *Derzsi* Samu, elismerő oklevél.

Haller János gróf gyásza. Vajai báró Vay Béla b. t. t. meghalt. Az elhunytban *Haller* János gróf főispán apósát gyászolja. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Vajai báró Vay Elemér a maga valamint nővérei: vajai báró Vay Anna férjezett hallerkői id. gróf Haller Jánosné, férje és gyermekei: József és neje Harangi Ilona, gyermekeik István és Elemér; Jenő és neje úzoni gróf Béldy Rozáli, gyermekeik Éva és Hanna; Pál és neje sédeni Ambrózy Teréz, gyermekei Alfréd és Judith; János; Anna; Zsófia; vajai báró Vay Mariska férjezett pelsőczi Hámos Aladárné férje és gyermekei: Lilla férjezett temesszlatinai Brinzey Arthurné, gyermekeik: György és Kata; Loránt és neje Horváth Könyöky Ilona; vajai báró Vay Lilla férjezett verőczei gróf Pejacsevich Tivadarné, férje és gyermekei: Márkus és neje micsinyei és boniczei Beniczky Minka, gyermekeik: Miklós, Péter, Mária és Stefanie; Elemér; Dóra; Gabriella, továbbá a megboldogult nővérei és az összes rokonság nevében megtört szivvel jelenti, hogy forrón szeretett jó atyjok, illetve apósuk, nagyapjuk, dédnagyapjuk és testvérük nagyméltóságu vajai báró Vay Béla Ő cs. és Apostoli kir. Felsége val. belső titkos tanácsosának, az I. oszt. Vaskorona rend és a Szent-István rend kiskeresztje tulajdonosának, a N. M. Főrendiház volt alelnökének, a tiszáninneni ref. egyházkerület volt főgondnokának és Borsodvármegye ny. főispánjának stb. stb. folyó hó 17-én — életének 80-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 19 én d. u. 3 órakor fognak a ref. egyház szertartása szerint, Alsózsolczán a családi sirboltban örök nyugalomra helyeztetni. Alsózsolcza, 1910. augusztus hó 17-én. Béke hamvaira!

Rendezik a Kőkereszt-tért. A sok buzavonának végrevalahára vége lesz: a Kőkereszt-tér szabályozási, illetve utépitési és hidátalakitási munkálatait a miniszter jóváhagyta. E szerint az összes költségekre 11877 kor. 98 fillér irányoztatott elő. A munkálatok biztositására a helybeli államépitészeti hivatal versenytárgyalást hirdet, melynek határideje szeptember 27-ike.

Bucsuzás. A következő sorok közlésére kérettünk föl. Barátainak, jóakaróinak, Székelyudvarhely város nagyérdemü közönségének szivélyes bucsut mondunk. Tartsanak meg szives emlékükben, amint mi sem fogunk soha megfeledkezni a székely anyavárosról. *Dózsa* Jakab és családja.

Budvár és Csicser beszélgetnek. *Budvár:* Hallod e, szomszéd!

Csicser: Hallom, óh kopasz.

Budvár: No csak ne csufolódj. Neked is ritkulnak már fürteid.

Csicser: Azért én még kibirom a telet. Hanem téged féltelek, hogy náthát kapsz és kitösszented orrlyukaidból a baglyokat. Jó lesz parókát készittetni.

Budvár: Minek az? Nem vagyok én ember. Különben ne tréfálj, nincs nevetni való kedvem. Majd mindjárt neked se lesz. Csak nézz be a városba. Mit látsz?

Csicser: Sok, sok embert. Talán csak nincs hetivásár?

Budvár: Miket csicseregsz itt össze. Hetivásár akkor van Udvarhelyen, mikor a szekérrudak beállnak a gyalogjáró közepéig. Hát most azt látod?

Csicser: Nem. Sok nagy embert és sok kicsi embert, akik könyvet visznek a hónuk alatt. Te, csak nem...

Budvár: De igen, de igen. Itt vannak a diákok.

Csicser (sirva): Ó, jaj nekünk!

Budvár (bőgve): Vége a mi békességünknek!

Csicser: Megint elkezdődnek a kirándulások. Letépik minden virágunkat az ideáljaiknak.

Budvár: És közben lyukat égetnek a hasunkba a cigarettáikkal.

Csicser: És mikor még a tanárjuk is velük jön!

Budvár: Azok az unalmas magyarázatok! *(Sir.)*

Csicser: A fü zöld. A virág nyilik. A kutya ugat. *(Zokogva.)* A halottkém kuglizik.

Budvár: És nemcsak ők, hanem mindenki megjött. Vége a nyaralásnak.

Csicser: Persze, vasárnap délután már kijönnek és letelepednek az oldalomra a kövér asszonyaikkal, hogy minden bordám ropog belé. Esznek, isznak —

Budvár: Különösen isznak.

Csicser: A mi azt illeti, esznek is, és tavaszszal persze csodálkoznak, hogy a tölgyek alján nem szerény ibolya, hanem szalámihéj és disznócsont virágzik.

(Elhallgat, mert e pillanatban a sinek felől kellemetlen, de hamis éneklés hallatszik.)

Budvár (megdöbbenve): Te... Hallod?

Csicser: Még csak éppen ez kellett...

(Egymás nyakába borulva sirnak) *Pikk*

Kinevezések. A pénzügyminiszter *Farkas* Imre pénzügyi számellenőrt a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatósági számvevőség csikszeredai kirendeltségéhez, pénzügyi számvizsgálóvá; *Kiss* Ferencz dijtalan pénzügyi számgyakornokot a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségnél ideiglenes minőségü segélydijas pénzügyi számgyakornokká nevezte ki.

Pályázati hirdetmény. Felkértek a következő sorok közlésére. A Lakatos János tanár-féle róm. kath. fiunevelő-intézeti alapitvány kamatjövedelme még egy növendék ellátását megbirván, felhivom mindazokat, akik ezt az alapitványt elnyerni ohajtják, hogy iskolai bizonyitvánnyal, keresztlevéllel, orvosi bizonyitvánnyal és szegénységi bizonyitvánnyal felszerelt kéréseiket folyó év szeptember hó 4 ig adják be az igazgatósághoz a nagyméltóságu püspök urhoz czimezve. Ha igényjogosult folyamodik, elsőbbséggel bir. *Soó* Gáspár, igazgató.

A sorozást a kereszturi járásban 16., 17., 19. és 22 ikén tartották meg. Az előállott 621 ifjuból 387 vettek be. Az *oklándi* járásban 24., 25. és 26-ikán történt meg a sorozás. Az előállott 469 legényből 220-at találtak alkalmasnak. A sorozóbizottság elnöke Dr. *Paál* Árpád m. főjegyző, a honvédség részéről *Kádár* ezredes, a közösök részéről *Wolf* őrnagy vettek részt a bizottságban.

Gazdasági tanulmányut. A Győri Hirlap irja: Enesei *Dorner* Béla Győr és Moson vármegyék kir. gazdasági felügyelője kezdeményezésére elhatározta a győrvármegyei gazdasági egyesület, hogy a kisgazdák részére ismeretterjesztő tanulmányutakat rendez. Az egyesület agilis titkára, Némethy Ödön főszolgabiró és Csanády Béla gazdasági titkár, enesei Dorner Béla kir. gazdasági felügyelő közremüködésével rendkivül ambiczióval készitették elő az első tanulmányutat a mosonmegyei Levél község mintagazdaságainak megtekintésére. Lelkes propagálásuknak fényes eredménye is volt, a mennyiben közel kétszázötvenen jelentkeztek. Sajnos, hogy ily nagy számu jelentkezőkkel nem lehetett a tanulmányutat megtenni s igy a résztvevők számát százhuszra kellett redukálni. Levél mosonmegyei községben a vasuti állomáson *Moson vármegye törvényhatósága részéről* Öshegyi József alispán, a szarvastenyésztő egyesület képviseletében Ujhelyi Imre, a magyaróvári kir. gazdasági akadémia igazgatója, Levél község részéről Nusser József plébános, a levéli tejszövetkezet képviseletében pedig Haasz Lőrincz elnök fogadták az érkezőket. Reggeli után Öshegyi József alispán üdvözölte a vendégeket, majd Ujhelyi Imre gazdasági akadémiai igazgató, a mosonmegyei kisgazdák minden mozgalmainak lelkes, önzetlen vezetője ismertette hosszasabban a levéli gazdasági szervezetek keletkezésének, fejlődésének történetét, hires tejgazdaságuk, tehenészetük irányitását. Az előadás végeztével megtekintették a kirándulók a levéli kisgazdák által elővezetett meglepő szép példányu fajteheneket, a melyeknek egyike-másika 5000—6000 liter tejet ad évente. De megcsodálták a községi bikaistállót is, a hol tiz, szebbnél-szebb bika van elhelyezve. Legjobban tetszett azonban mégis a lótenyésztő gazdáinknak az Oldenburgból való gyönyörü mén. Ezután sorra járták a kisebb gazdák telkeit. A tejszövetkezet megtekintése után a szives vendéglátó levéli kisgazdák fogatain Magyaróvárra rándult át a társaság az akadémia gazdasága megtekintésére. Itt Suschka Richard gazdasági intéző kalauzolta őket és tartott szakszerü előadásokat. Délben Frigyes főherczeg vendégei voltak az összes kirándulók. Az ebéd folyamán táviratilag üdvözölték a földmivelésügyi minisztert, Mayer Ernő főherczegi igazgatót és Bartóky József földmivelési államtitkárt. Lakoma után megtekintették a gazdasági akadémia kertészetét, hol a győriek kedves ismerőse L'Huillier István gazdasági szaktanár tartott ismeretterjesztő, hatalmas szép előadást a vetemény termesztésről, különösen a burgonyáról, amelyben ő országos hirü specziálista. Innen a főherczegi fogatokon a főherczegi uradalom óriási tehenészetének megtekintésére indult a társaság, hol a gazdák közel egy óráig időztek. A tanulmányut a mosoni Kühne gépgyár telepének megtekintésével ért véget. Itt Kühne Károly gyártulajdonos élén az egész gyárvezetőség fogadta a társaságot és kalauzolta az óriás méretü ipartelepen.

Panaszkönyv. A következő sorokat vettük: Hogy mennyire kevésre becsüljük mi magunkat, mennyire nincs, amit féltenünk és hogy nekünk szegény véghelyekre internált lakóknak mennyire mindegy akár mint is van egy s más körülöttünk: ezekre a dolgokra akarom felhivni részint a szives olvasó figyelmét, részint megnyerni az illetékesek kegyes jóindulatát. Nem mulaszthatom el, hogy engedelmet kérjek a kolomp hangért, a tülkölő pásztorgyerek muzsikájáért és a jó hajcsár ősérdőbe illő „hi elé — hi!" közbeszólásaiért, mert ez minálunk feltétlen appen-

dit. Járjuk be ezt a mi *székely anyavárosunkat* gyalog, de huzzunk hét bőrből készült szeges bocskort a lábunkra, mert ha kocsira ülünk hitvány kövezetünk miatt nem állhatunk jót a nyelvünkért, hogy az irgalmatlan rázkódás következtében ketté ne haraplyuk. De mikor induljunk el? Nagy kérdés. — Ha hajnalban kelünk utra, ugy még jobban fülünkbe cseng az imént emlegetett nem éppen kellemes hangzavar. Alugyunk még egy kicsit, jobb lesz később, tisztább a levegő, dehogy — kedves olvasó — még az aszfalt gyalogjárókon is szemétdombokat kell kerülgetned. Szemetes az ut-közép épp ugy, mint az embereknek szánt ut, már ahol ilyenről lehet beszélni; mert igen sok forgalmas utczán még egyetlen biztos lépést sem tehetsz a jobbra-balra dült patakköveken, pedig hát ott is becsületes adózó polgár lakik ám. Öntözetlen uttesteken, s közvetlen a város közelében levő szemét lerakodó helyeken aszaljuk a szemetet, hogy majd a jótékony eső felpárologtassa a minden baczilusok és kóranyag melegágyát. Ne adja az Isten, de ha Székelyudvarhely városában valamely epidémia lábrakap, ugy kevesen vagyunk arra, hogy a halál kórlelhetetlen angyalának elég árat fizessünk, de igen sokan arra, hogy mind elpusztul junk. Alapigazság: a tisztaság fél egészség. Ne engedjük tehát, hogy több tekintetben kellemes városunkban, számos magán udvaron is, bele fuladjunk a szemétbe. (—)

x **1000—2000 korona** mellékjövedelemre tehet szert, könyv, vagy bárminő más czikk eladásával foglalkozó oly helyi ügynök, ki a fogyasztó közönséget direkt látogatja, ha hajlandó egy könnyen elhelyezhető téli czikknek, a város, esetleg a megye területén való eladását vállalni. Közelebbit irásban vagy személyesen Mayer Jenő és Béla czégnél, Debreczen, Piacz-utcza 33.

TANÜGY.

Iskolai beiratkozások.

A m. kir. állami elemi fiu-, leány és vegyesiskolába a beiratkozások tartanak szeptember hó 1—3 napjain, naponként d. e. 8—12 és d. u. 2—4 óráig, a tanév szept. 5 én nyilik meg. A fiu és a szombatfalvi I—II-ik osztályos vegyesiskolai beiratások az *ovoda épületében* levő fiuiskola, a leányiskolai beiratások pedig a *Király utczában* levő leányiskola helyiségében eszközöltetnek. A mindennapi iskolába azon növendékek vétetnek fel, akik augusztus 31-ig bezárólag 6-ik életévüket már betöltötték, de a 12-iket mégnem haladták tul, a 12—14 éves növendékek pedig a fiu vagy leányiskolai gazdasági ismétlő iskolába iratkoznak be. A kéznél levő értesitő könyvét mindnik tanuló hozza magával. A 1868 évi XXXVIII. t. cz. értelmében a népiskolai oktatás a tanköteles koru gyermekekre nézve kötelező lévén, tisztelettel kérjük a szülőket, hogy a 6—11, illetve 12—14 éves gyermekeiket, amennyiben közép szak- vagy iparostanonczisko lába be nem iratkoztak, ezen napokon az elemi iskolába beiratkozni sziveskedjenek, hogy a kényszer beiskolázás kellemetlenségeitől ugy a szülők, mint az illetékes hatóság meg legyen kiméive. Sem a mindennapi, sem az ismétlőiskolába tandij nincs, 50 fillér beiratási dijat is csak azon mindennapi iskolások fizetnek, akiknek szülei erre képesek, illetve akik ennek elengedését nem kérik. A Népmüvelési Egylet s más intézmények és egyesek kegyes adományaiból a szegény tanulókat ellátjuk ingyenes tankönyvekkel és irószeretekkel. *Tehetősebb szülők, s más, a jótékonyságra hajló nemeszivü adakozók kegyes adományait erre a czélra továbbra is kérjük és hálás köszönettel fogadjuk.* Czélunk és törekvésünk, hogy az ingyenes tankönyv és tanszerbeli segélyeézsen kivül, az arra valóban rászorult növendékeket, amint a szükség felmerül, egyes ruhadaradok adományozásával is felsegélyük, hogy a családi szegénység miatt lehetőleg egyetlen, a városon tartozkodó gyermek se maradjon el a népiskolából.

Az áll. polgári leányiskolában az 1910 - 1911. évre a beiratkozások folyó évi szeptember hó 1. 2. 3. és 5. napjain d. e. 8—12 óráig, d. u. 2—5 óráig eszközöltetnek Augusztus 31-én d. u. 2—5 óráig tartatnak meg a javitó- és kőlönbözeti vizsgálatok. Azok a rendes tanulók. akik tandijmentességet akarnak nyerni, eziránti folyamodványukat szegénységi- és iskolai bizonyitánnyal felszerelve a beiratás alkalmával nyujtsák be az iskola igazgatójánál.

A sz. Ferencz rendi szerzetes tanitók vezetése alatt álló róm. kat. elemi fiu-iskolába a beiratkozások szeptember hó 1., 2., 3. napjain d. e. 9—12 óra közt lesznek. Midőn ezt m. t. szülők tudomására hozzuk, nem mulasztjuk el biziositani arról, hogy a nevezett iskola önzetlen és hivatásszerü munkával szerzett hirnevéhez ragaszkodva a következő tanévben sem fog lankadni a gyermekek vallás-erkölcsi és hazafias nevelésében. A szerzetes tanitók azon czélja, hogy a hazának és társadalomnak gyakorlatias tanitással életre való nemzedéket adjanak jövő tanévben is fenáll. Sőt a mult dicsőségéből meritve erőt fokozódik törekvésünk nemes ambicziook egy szebb jövő megteremtése. Jelszavunk mindig az: Előre! Istenért és hazáért nevelni, tanitani, tehát jól nevelni és tanitani! Nagyon tanácsos volna, hogy a szülők személyesen irassák be gyermekeiket, hogy az anyakönyvi adatokban fennakadás ne történjék. A beiratás a zárdában történhetik s minden gyermek után 1 korona beiratásidij fizetendő, mely az ifjuság és tanitói könyvtár javára iródik.

A róm kath. leányiskolában ugy az elemi osztályokban valamint az óvóban az 1910—1911 évre a beiratkozások szept. 1—9 napjain d e. 8—12.-ig eszközöltetnek. A tanitás 9 én ünnepélyes isteni tisztelettel kezdődik. Tandij nincs.

KÖZGAZDASÁG.

Méhészeti tanf. Marosvásárhelyt.

A földmivelésügyi miniszternek fontos szocziális ténykedése, hogy évenként a mezőgazdák, tanitók és papok részére méhészeti tanfolyamokat rendeztet az állam külömböző méhtelepein.

Egy ily tanfolyamnak voltam magam is részese, melyet a miniszter 37829—1910. sz. rendelet alapján Marosvásárhelyen, f. évi augusztus 1—13-ig terjedő időben rendeztetett tanitók számára A tanfolyamnak 23 hallgatója volt, nagyobbrészben tanitók, de magánzó hölgy, postamester, őrnagy, sőt keresk. isk. tanuló is részt vett azon.

A marosvásárhelyi méhészkerület vezetője még julius havában Boconádi Szabó Imre volt, de az augusztusi tanfolyam már csak hült helyét találta, eltávozott kerületéből, a mint értesültem, végképen. Igy hát a tanfolyam vezetését a miniszter rendelete folytán Forgách Lajos aradi áll. méhésztanár vállalta magára. Temperamentumos kis emberke, ki körülbelül 60 éve daczára ifjui fürgeséggel és lelkesedéssel végezte az oktatást s vezette a méhészeti gyakorlati foglalkozásokat. Igazi szerencsénk volt, hogy ez az ember vezetett bennünket, mert minden hallgatója a méhészet iránti rajongó szeretet és megbizható tudást hozott el onnan magával. Megtanultuk vezetése alatt, mikép lehet csekély és igen élvezetes munka árán, öntudatos, okszerü méhészkedéssel összegyüjtetni a mezők virágainak kelyheiben rejlő milliókat s e müvelotre hivatásunk szerint mikép oktassuk ki féltve szeretett székely népünket s mikép biztositsuk ezáltal számukra a kevesebb gonddal, anyagi küzdelemmel való megélhetést.

A tanfolyam 13 napig tartott. Naponként reggel már 7 órakor künn voltunk a város keleti határában fekvő szőllőben, hol az állami méhtelep volt elhelyezve. 8 órakor megkezdődött az elméleti oktatás és csekély szünet mellett folyt egész 11 óráig. 11 órától a gyakorlati méhészettel foglalkoztunk, mikor is az elméletben megismert dolgokat a kaptárakban kerestük fel. Erre minden hallgatónak alkalma és módja volt s igy lehetett csupán az oktatás közvetlensége és gyakorlatiassága által biztositani azt az eredményt, melyet el is értünk. 12 órakor ebédeltünk, de már délutáni 2 óra helyett fél egy órakor hangos volt a kaptárkészitő mühely, hol Vad János áll. méhészmester vezetése és a szerszámok zürzavaros hangversenye mellett gyors versenyben kerültek ki a méhkaptárak s más méhészeti eszközök az addig gyalut fogni sem tudó hallgatók kezei alul is. Nehéz fizikai munka volt ez, különösen azokra nézve, kik először próbálkoztak effélével. De azért nem csüggedt egyik sem. Bámulatos volt a kitartás, ugy hogy esti 7 óra tájban is alig volt képes méhésztanárunk a vidám munkásnépet a munka félbenhagyására birni s a mühelyt tőlük megüresiteni.

Fokozta a munkakedvet az a körülmény is, hogy mindenki magával vihette a sajátkezüleg készitett, de a piaczon nem csekély pénzbe kerülő méhészeti eszközöket. Tehát mindenki élvezhette szorgalmas fáradozása gyümölcsét. E munkarend mellett folyt le a 13 napos tanfolyam, melynek végeztével augusztus 13-án délelőtt megtartatott a beszámoló vizsgálat. Jelen volt a vizsgán a marosvásárhelyi székelyföldi kirendeltség vezetősége s legnagyobb meglepődésének adta őszinte kifejezését az ott tapasztaltak fölött. Ennek végeztével minden hallgató megkapta a nevére kiállitott látogatási bizonyitványt s bucsut véve a kirendeltség vezetőségétől és vezető tanitómestereinktől — kiknek kedves emlékét magunkkal szét is vittük Erdély bérczei közé — sietve iparkodtunk a legközelebbi vonattal hazaérni mieink szerető körébe.

Bár mellesleg emlitem fel, de érdemes szólni arról is, hogy a tanfolyam tartama alatt (augusztus 10-én), ugyancsak a földmivelésügyi miniszter intézkedése alapján megjelent a méhtelep szomszédságában felállitott állami fajnyultelepen az országos nyultenyésztő egyesület vezetősége. Ismertette a hallgatósággal a telepen levő nyulfajokat, tenyésztési módjukat és hasznukat, husuk, prémjük, bőrük kikészittetése és értékesitési módjait. Felhivta a figyelmet a mai nehéz megélhetési viszonyokra, melyek közepette a méhek mellett nem csekélyebb szerepük jut a nyulaknak is a kisgazdák háztartásában. Végül minden folyamodó részére kilátásba helyezte őszre 1—1 nyulcsalád dijtalan kiosztását oly meghagyással, hogy az ott hallottakat, látottakat ezeken bemutassuk székely testvéreinknek s a nyultenyésztés bevezetésére őket is rábirjuk.

Tehát sok más hivatalos és társadalmi kötelességeink mellett ezek megoldása is reánk vár, tanitókra. Tesszük is szivesen, örömmel, de jogosan elvárhatjuk s el is várjuk, hogy támogatásunkra jöjjenek, a kezdet nehézségeiből kivegyék részüket azok a falun élő papok, jobb érzésü nagy és kisbirtokosok, kik nem kevésbbé szeretik székely testvéreinket s tekintenek félve azok anyagi romlására, mint mi, tanitók; de a kiknek fizikai idejük s más alkalmatosságuk is erre e czélra sokkal kedvezőbbek, mint a tanitóé. Fel tehát, osszuk meg a közérdekü munkát s fáradozzék mindenki erejéhez mérten a székelymentési akczióban.

Paál Sándor.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Ügyvédi irnokot

keresek állandó alkalmazásra, ki a gépirásban és a gyorsirásban (stenographia) is jártas

Dr. Hinléder (Fels) Akos

ügyvéd, Udvarhelyvármegye tiszti főügyésze

Székelyudvarhely.

Raktáros

„Dreher" sörnek

kerestetik. Kérdések intézendők

Dichler Gyulához. Főraktár Segesvár.

Szám. 1186—1910 ki.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye homoródi járáshoz tartozó Magyarhermány községben a községi szülésznői állás megüresedvén, felhivom azon okleveles szülésznőket, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy szabályszerüen felszerelt folyamodványaikat hozzám f. évi **szeptember 10-ig** adják be.

A bába fizetése: évi 180 kor. müködési dija 8 napra 4 kor. minden további napra 80 fillér.

Okländ, 1910 augusztus hó 16-án.

Szabady, főszolgabiró.

Egy jó házból való, jó nevelésü fiu, ki egy vagy két középiskolát is végzett, **tanulónak** felvétetik füszer és vegyesáru üzletben. Bővebb felvilágositást ad KASSAY F. ISTVÁN Szentimre-utcza 8. szám.

Szenkovits János utódánál

Székelyudvarhelyt

készen

Férfi és fiu ruhák

Fehérnemüek

Felöltők

Kosztümök

Blouzak

Czipők, kalapok

óriási választékban és legjutányosabban kaphatók.

Iskolai növendékek f. évi szeptember 1-től **teljes ellátásba** elfogadtatnak. **Németnyelv tanittatik.** Felvilágositást ad özv. Pomáriusz Regina nyelvtanitónő — Segesvár, Bajor-utcza 51. házszám alatt. —

Gazdák!

Motoroki! Gőzgépek!

Ha elsőrendü gépet akarnak venni, kérjenek árjegyzéket az Európaszerte hirneve magánjáró és vontatható benzinlokomobilok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról. Teljes cséplőkészletek.

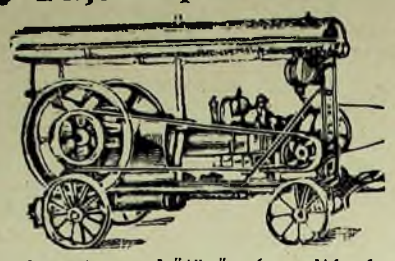

Benzinmotoros kötöző, faaprító gépek vontatásra és magánjáró szerkezettel.
Stabil benzinmotorok. Szivógáztelepek.
Kellner és Schanzer
Budapest, V., Aulich-utcza 2. sz.
Sürgönyczim: „Világosság" Budapest.

Sz. 14—910. képv. test.

Árlejtési hirdetmény.

Kissolymos község ezennel pályázatot hirdet egy ujonnan épitendő körjegyzői lakás és irodákról.

Kikiáltási ár: 1. Föld, kőmives, elhelyező, ács, kovács és bádogos munka és fa-anyag árában 3000 korona. 2. Asztalos, lakatos, mázoló és üveges munkáért 900 kor. Pályázni lehet a különböző tételek alatt kiirt munkákra külön és együttesen is.

Árlejtés zárt ajánlatok utján történik. Pályázó köteles 7% kézpénzt, vagy ovadékképes papirt biztositék fejében letenni.

Pályázat határideje **1910. szeptember hó 8-ik napja** d. u. 3 óra, később érkezett, vagy kellőleg fel nem szerelt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Árlejtésre vonatkozó terv és müszaki iratok a kissolymosi körjegyzői irodán a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Miről érdekeltek azzal értesittetnek, hogy az épitkezéshez szükséges kő, tégla és homokot épittető község a helyszinére szállitva, mész anyagot ellenben vállalkozó szolgáltatja.

Kissolymos község képviselő-testületének 1910. julius hó 3-án tartott rendkivüli közgyüléséből.

Berei Mózes
községi biró.

Vedjegy: „Horgony"

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller
patéka
egy régjónak bizonyult háziszer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvénynél, osznál és meghüléseknél.
Figyelmeztetés. Silány hamisitványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony" védjegygyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobazba van csomagolva. Ára üvegekben K —.80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszertárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél. **Budapest.**
Dr. Richter gyógyszertára az „Arany oroszlánhoz", Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

CZELL FRIGYES és FIAI

bortermelők és bornagykereskedők

Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természtadta valódi erdélyi hegyi borokban.

Hordókban és palaczkokban.

Kitünő saját termésü vörös borok.

Táncztanfolyam
a Budapest-szálloda disztermében.

Alólirott tisztelettel értesiten a nagyérdemü közönséget, hogy **1910 évi szeptember hó 1-én** egy hat hétre terjedő

Táncztanfolyamot

nyitok. — Ezen tanfolyam alatt az összes divatozó tánczokon kivül a következő uj tánczokat is tanitom, u. m.: *Eredeti Gentri-boston, Cake-Walke, Torzkopfchen, La carine, Gavotte-walzer, Polka pas marché, Polka la sieson, Kivánatra jelmeztánczokat stb.* Az *eredeti Gentri-boston és Cake-Walke-ra külön kurzust nyitok.*

Beiratkozni lehet lakásomon Bem-u. 3 sz. és a tanórák alatt.

Tanitási idő: gyermekeknek 5—6, felnőtteknek 8-10 óráig.

Tandij: 6 hétre 6 frt. Haladóknak 4 frt. Bostonkurzus 5. magánóra 2 frt

Teljes tisztelettel **Sára Miklós,**
a nagyváradi Orsolya-zárda és ev. ref. leány-internátus tánczanitója

Intelligens háznál, (a hol zongora is van) iskolásleánykák teljes ellátásba felvétetnek. Czim a kiadóhivatalban.

Butorvevők,

kik modern, száraz anyagból kitünően készült urasági és polgári asztalos és kárpitos butorokat készpénzért vagy hitelre szolid árak mellett vásárolni óhajtanak, forduljanak teljes bizalommal

Balásy Mihály

asztalos, kárpitos és butor nagyraktár tulajdonoshoz
Székelyudvarhely Kossuth-u. 43.
Nagy raktár és saját mühelyek.

A Lédeczi Schenk Adolf czementgyára ajánlja legjobb minőségü és legmagasabb szilárdságu

Portland czementjét.

Gyári lerakat Székelyudvarhely és vidéke részére **Papp Zakor Endre** vaskereskedőnél, Székelyudvarhely

Eladó egy Székelyudvarhelytől 3 km. távolságban levő 4 kövü vizimalom, melyhez 7 hold első oszt. kaszáló tartozik. Felvilágositást ad dr. Szöllősi Ödön Székelyudvarhelyt

Világszerte ismert kerékpár
elegáns, könnyü, eltörhetetlen
a

Árjegyzéket gratis és franko az egyedül elárusitó
Bokor András és Társa.

Pfaff-féle varrógépraktár!

Felhivom a nagyérdemü közönség szivet figyelmét, hogy a világhirü, **golyós csapágyakon forgó Pfaff-féle varrógépekre** megkaptam Udvarhely- és Nagyküküllővármegyékre az **egyedárusitást és főraktárt** és ezen gépekből ugy ipari, valamint házi czélokra, állandó **nagy raktárt tartok.** Tehát a n. é. közönség figyelmét felhivom, hogy bevásárlásnál csakis oly gépet fogadjon el, megyen a **PFAFF név** mint **védjegy** rajta van mely gépekért a legmesszebbmenő szavatosságot vállalok

Egyben felhivom a n. é. közönség szives figyelmét ujonnan berendezett **vas, szerszám- és konyhafelszerelési üzletemre,** melyekből nagy raktárt tartok és a legolcsóbb napiárban számitom. Ugyszintén n. b. figyelmét felhivom még **saját termésü dunántuli jó hegyiboraimra** melyet megrendelésre azonnal szállitok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve tisztelettel

ENGLER JÓZSEF.

Kitünő minőségü és legmagasabb szilárdságu PORTLANDCEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR czégnél